

روزی که ایران صاحب تقویم خورشیدی شد/ سند

تاریخ 1/1/1 ترکیب تقویمی جالبی است اما هیچ کسی در ایران وجود ندارد که این تاریخ را روی تقویم دیده باشد، متولد این روز باشد یا محض وقایع نگاری آن را پای سندی ثبت کرده باشد. تاریخ هجری شمسی ایران از سال 1304 شروع می شود و به طور غیر رسمی از 1298.

تاریخ 1/1/1 ترکیب تقویمی جالبی است اما هیچ کسی در ایران وجود ندارد که این تاریخ را روی تقویم دیده باشد، متولد این روز باشد یا محض وقایع نگاری آن را پای سندی ثبت کرده باشد. تاریخ هجری شمسی ایران از سال 1304 شروع می شود و به طور غیر رسمی از 1298.

مجله مهر: صدها سال بعد از آن که یک یک در تقویم ثبت شود، تقویم فعلی ایران شروع شد. دوم اسفند 1289 برای اولین بار تاریخ رسمی کشور بر اساس تقویم شمسی تنظیم شد و از آن به بعد، گاه شمار خورشیدی جایگزین گاهشمار قمری شد. گاه شماری که حالا در ایران و افغانستان به طور رسمی مورد استفاده قرار می گیرد. با این حال اجرای این تغییر تا 5 سال بعد طول کشید. دومین مجلس ملی ایران وقتی در سال 1304 طرح جایگزینی این تقویم را دریافت کرد، با مخالفت تعدادی از نمایندگان رو به رو شد که عقیده داشتند این تقویم می تواند در ادارات دولتی مورد استفاده قرار گیرد و نه به صورت عمومی. در آن زمان وحیدالملک نماینده تهران در مجلس با همراهی دیگر نمایندگان طرح تغییر تقویم ایران از قمری به شمسی را به مجلس ارائه کرد. تا آن زمان تقویم رایج در ایران، تقویم هجری قمری بود که از قرن هفتم هجری با نوعی تقویم دوره‌ای دوازده حیوانی (به نام ختا و اویغور) درآمیخته و تا سال 1304 شمسی مبنای زندگی مردم نظام اداری بود. اما با تصویب تقویم خورشیدی در مجلس، ادارات دولتی، بنگاه‌ها، مؤسسات اداری و اقتصادی و تجار و کسبه موظف شدند به جای ماه‌های حمل، ثور، جوزا، سرطان، اسد، سنبله، میزان، عقرب، جدی، از اسامی فروردین، اردیبهشت، خرداد، تیر، مرداد، شهریور، مهر، آبان، آذر، دی، بهمن، اسفند استفاده کنند. همچنین شش ماه اول سال سی و یک روز، پنج ماه دوم سی روز و ماه آخر 29 روزه در نظر گرفته شد. برای سال‌های کبیسه هم 30 روز انتخاب و این تقویم به عنوان تقویم رسمی ایران پذیرفته شد. **طرح میرزا عبدالحسین خان وحیدالملک، وکیل تهران/ سال 1328ق/ 1287**

شوحیدالملک در طرح خود نوشته است: «چون کلیه ادارات دولتی محاسبات خودشان را از روی تاریخ برجی معین کرده‌اند و تمام مستخدمین ادارات رسمی دولتی حقوق و معاملاتشان به همان نسق تأدیه و جاری می‌شود و برخلاف ادارات غیررسمی و معاملات عمومی از روی شهر قمری است، لهذا اختلاف کلی از این رو حاصل و موجب ضرر عموم مستخدمین دولتی در معاملات می‌شود. محض رفع این اختلاف طرح ذیل را به طریق طرح قانونی پیشنهاد مجلس مقدس می‌نمایم. 1- ابتدای هر سال در معاملات سالیانه اول برج حمل خواهد بود. 2- عموم معاملات ماهیانه از روی بروج محسوب خواهد بود. توضیح: مقصود از معاملات قراردادهایی است که در آن قید مبلغ شده باشد، از قبیل اجاره و استجاره اجرت و حقوق کارگران و مستخدمین و منافع تجارتی و صرافیه و غیره. 3- مواد اول و دوم از اول حمل 1328 در تمام ممالک محروسه ایران مجری خواهد شد.» اما نتیجه بررسی طرح ارائه شده این طور بود: «مجلس شورای ملی، تاریخ 12/ شهر صفر/ 1328، از کمیسیون مبتکرات به اداره ریاست مجلس، نمره 08 راپورت کمیسیون مبتکرات راجع به طرح آقای وحیدالملک موافق صورت جلسه کمیته مبتکرات در تاریخ پنجم 1328 طرح آقای وحیدالملک راجع به تغییر و قید تاریخ کلیه معاملات و مبادلات مشترکه عمومی از تاریخ قمری به تاریخ برجی و شمسی در کمیسیون مبتکرات مطرح مذاکره گردید آن طرح اگرچه اساساً قابل توجه است ولی برای جریان آن فیمابین عموم، عجلالتاً به اشکالاتی تصادف خواهد شد. لهذا نظر به ملاحظات عمیق کمیسیون بالفعل اظهار عقیده خود را در اجرای این طرح ساکت گذاشته اجرای آن را به طور عمومی به وقت دیگر می‌گذارد ولی لازم می‌داند که در تمام دوائر دولتی به موقع اجرا گذاشته شود. لسان الحکما. **«ترکیبی از چند تقویم»** تقویم هجری خورشیدی تقویم جامعی است که در آن هم ردپای اعتقادات اسلامی مردم ایران وجود دارد، هم اصول دقیق ریاضیات و ستاره شناسی و هم طبیعت جغرافیایی. مبدا تقویم هجری شمسی هم مثل تقویم هجری قمری، سال هجرت پیامبر اکرم از مکه به مدینه است. با این تفاوت که نحوه محاسبه روزها در آن متفاوت است. این تقویم از ۲۲ مارس ۶۲۲ میلادی شروع می شود و 365 روز و سال را در 12 ماه جا می دهد. البته به علاوه اعشار 0.24219878 از یک روز که چهارسال یک بار یک روز به تقویم اضافه می کند. تقویم هجری شمسی به تبعیت از تقویم جلالی که حاصل سال ها تلاش ریاضی دانان و منجمان ایرانی و دقیق ترین تقویم جهان است، از اولین روز اعتدال بهاری در نیمکره شمالی شروع می شود و تا آخرین روز زمستان ادامه دارد.